

ZBIORY POLSKIE.

Zbiory Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie.

po kraju pamiątki historyczne, zabytki archeologiczne, dzieła sztuki, a także gromadzić zbiory etnograficzne i przyrodnicze.

Domy i dwory litewskie kryją jeszcze sporo zabytków przeszłości, które wcześniej lub później giną, już to wywiezione przez handlarzy zagranicę, już to dzięki niedbalstwu ich posiadaczy, nieumiejętnemu przechowywaniu, a niekiedy i złej woli. Ogień, wilgoć, robactwo, myśli i złodzieje również czynią niemałe spustoszenie.

Obowiązkiem tedy ludzi dobrej woli i rozumiejących doniosłe znaczenie takich zabytków dla nauki, jest ratować od zagłady i uszkodzenia to, co się jeszcze da ocalić. Obowiązek ten wzięło na swe barki Wileńskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk w nadziei, że znajdzie pomoc w społeczeństwie naszym. Jakoż nadzieja ta nie zawiodła.

Początek muzeum dały zbiory ś. p. Ant. Zaborskiego, ofiarowane przez jego rodzinę. Zbiory te, jakkolwiek gromadzone bez określonego planu, zawierały jednak sporo cennych okazów, szczególnie dotyczących archeologii, numizmatyki i etnografii.

W roku 1907 Józef hr. Przeździecki darował Towarzystwu niewielki dom na krańcach miasta. Tu na parterze urządzono bibliotekę, archiwum i czytelnię, w klatce schodowej zaś i w jednej sali na piętrze — muzeum, do którego wkrótce obficie zaczęły napływać dary i depozyty, których była taka mnogość, że już po paru latach zabrakło dla nich miejsca, i trze-

ZNAK WILEŃSKI ŁÓŻY HASEŃSKI „GORŁAWY LITWIN”.
ze al. Museum V. P. N. w Wilnie. Fot. W. Zaborski.

Gdy w roku 1906 społeczeństwo polskie na Litwie zyskało nieco większą swobodę, zaczęto w Wilnie przemyślać nad stworzeniem placówki dla prac naukowych, które po burzy 1863 r. zupełnie tu ustały.

W październiku 1906 r. grono osób założyło w Wilnie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, opracowało ustawę i uzyskało zatwierdzenie tejże.

Miedzy innemi Towarzystwo postawiło sobie za zadanie ratować od zagłady rozproszone